

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

V aplikaci jsou materiály upravené pro žáky se **specifickými poruchami učení** (dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie).

Jsou pojmenovány stejně jako materiály pro ostatní žáky, jen na začátku mají U – jako upravené.

Navržené úpravy vycházejí z mezinárodních výzkumů, které se týkají typografické úpravy textů, i z šetření, které bylo provedeno v České republice v populaci žáků s dyslexií (viz zdroje).

Některá přizpůsobení si mohou žáci s dyslexií sami nastavit v nastavení. To najdou pod ikonou tří čar v pravém dolním rohu.

Zde si mohou žáci nastavit:

- barvu pozadí, dokonce si mohou vyzkoušet i tmavý režim, kdy budou mít černé pozadí a bílé písmo,
- velikost písma,
- vzdálenost jednotlivých písmen od sebe,
- řez písma (jeho tučnost),
- případně zvolit verzátky.

Další přizpůsobení se pak týkají:

- času, který je k vypracování určen, navýšen o 10 minut u všech textů
- počtu otázek, vynechány byly otázky s velkým množstvím textu
- snížení množství možností při výběru odpovědí,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- formulací jednotlivých otázek,
- vynechání záporů v úkolech.

Zřízení je samostatná složka pojmenovaná DYS

Témata jsou pojmenovaná stejně, před upraveným tématem najdete ve složce písmeno U – jako upravené.

Příklady uzpůsobení:

- Byl vynechán a nahrazen úkol, ve kterém mají složit zpřeházená písmena do smysluplného slova. Tento druh úkolu vyžaduje od mozku žáka s dyslexií výrazně větší množství práce než u jeho spolužáků bez dyslexie.
- Bylo omezeno množství textu, který mají doplnit, na polovinu (4 věty na 2)
- Úkol byl přeformulován. Odpovědi byly ponechány ve stejném množství, ale zkráceny a kvůli zkrácení odpovědí, je zvolena možnost, aby museli označit všechny možnosti, které jsou pravdivé.
- Je omezen výběr ze tří na dvě možnosti.
- Vzhledem k množství textu nutného ke čtení a zároveň použití negace byl nahrazen jinou otázkou, která se vztahuje k jednomu z úkolů tématicky.
- Ve cvičení, kde bylo 10 možností, ze kterých se vybíralo a více odpovědí byla správná, jsem některé možnosti sloučila, aby jich na první pohled nebylo tak moc a dvě nesprávné odpovědi jsem odstranila.
- Do úkolů jsem přidala úkol, kde pracují s obrázky, protože obrázková modalita je pro tyto žáky výhodnější. Často se jim lépe zpracovává obrázková než textová modalita.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- Aby nebyly všechny otázky stejné výběrem z textových možností, zaměnila jsem jeden výběr za možnost doplnit odpověď číslicí.
- V otázce zaměřené na popáleniny jsem upravovala formulaci zadání a snižovala množství voleb odpovědí.
- Vytvořila jsem novou otázku zaměřenou na ošetření puchýře na patě, kde jsem vložila řešení přes obrázkovou modalitu, která v těchto úkolech úplně chyběla.
- Třetí otázku, kde se popisuje hudební festival a určuje diagnóza, jsem vynechala a vložila až následující, kde jsem se zaměřila na pomoc při úžehu a snížila jsem počet možných odpovědí.
- V otázkách na telefonní čísla, jsem výběrem nechala evropské tísňové volání, kde jsem vynechala z výběru číslo 155, které se zrakově podobá ostatním možnostem. Naopak telefonní číslo na Záchranku, jsem nechala napsat, nedávala jsem jim výběr, aby je nepletla podobně vypadající čísla v možnostech.
- U některých otázek byl místo výběru z možností zvolena možnost doplňování odpovědi do textu z nabídnutých možností, aby žáci s poruchou pozornosti měli více manuální činnosti.
- Dlouhé odpovědi byly zkráceny případně zjednodušeny.

Zdroje:

Balharová, K., Vojtová, V. Balhar, J. ***Dyslexia and Accessibility in the Modern Era Emerging Research and Opportunities***. USA Hershire. IGI 2020. ISBN 9781799842675.

BALHAROVÁ, K. Specifické poruchy učení, typografie a KamiNet. *In: Škola jako místo setkávání*. Univerzita Karlova: Praha, 2010. ISBN 987-80-7308-310-6.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

[online] Dostupné z:

<http://www.kamilabalharova.kaminet.cz/texty/typografie.pdf>

British Dyslexia Association. *Dyslexia Style Guide 2018: Creating Dyslexia Friendly Content* [online] Dostupné z:

https://cdn.bdadyslexia.org.uk/uploads/documents/Advice/style-guide/Dyslexia_Style_Guide_2018-final-1.pdf?v=1554827990